

Foderkonsumtionen under digivning viktig även för reproduktionen

Suggans foderkonsumtion under digivningsperioden är viktig för både suggan och de diande smågrisarna. Olika faktorer i och omkring suggan påverkar foderupptaget. Detta har betydelse för de diande smågrisarna, men också för suggans efterföljande reproduktion. Om detta höll konsulent Troels Olesen, rådgivare, ett föredrag vid svinkongressen i Herning.

näringsbrist

Överordnat finns aptitreglering på det ställe i hjärnan som kallas hypothalamus. Flera olika områden i hypothalamus är involverade i regleringen av aptiten och har därför fått namnet "mätthetscentret".

Korttids- och långtidskontroll

Mätthetscentret är påverkat av ett komplicerat samspel mellan olika mekanismer i kroppen och inte minst i den omgivande miljön. Aptitregleringen kontrolleras på två nivåer. Det ena, "korttidskontrollen", regleras primärt av mag- och tarmkanalen, levern och hormoner som utskiljs från bukspottskörteln. I mag- tarmkanalen finns tre olika typer av receptorer, som registrerar fodermängd och fodrets sammansättning samt struktur. När fodret når magsäcken och den första delen av tarmen, sänds en signal till mätthetscentret om information om fodrets sammansättning och näringsvärde. Därefter startar absorptionen av näringsämnen från fodret (glukos, aminosyror, fett o dyl). Blodets innehåll av dessa ämnen stiger. Stigande näringsinnehåll i blodet ökar utsöndringen av insulin från bukspottskörteln. Insulinet och blodets innehåll av näringsämnen påverkar mätthetscentret.

"Långtidskontrollen" reglerar foderupptaget över tid. T ex en reproduktionscykel. Den är också den överordnade mekanismen som reglerar korttidskontrollens effekt på mätthetscentret.

Nu kan man också förklara sammanhanget mellan foderupptag över tid och aptitregleringen. Det har upptäckts ett hormon, kallat leptin, som utsöndras i förhållande till mängden fett i depåerna. Därmed kan förklaras att fettdepåerna eller hullet har betydelse för regleringen av foderupptaget. Detta har påvisats i flera försök.

Under digivningsperioden sker en del ändringar i suggkroppen som en följd av mjölkproduktionen. Tillika de mekanismer som reglerar foderupptaget.

Därför sätts regleringsmekanismen för foderupptaget ur kraft. Foderupptaget under digivningsperioden blir fysiskt begränsat av mag- tarmkanalens kapacitet.

Faktorer som påverkar foderupptaget

Enormt många faktorer, både kroppsligt och runt om suggan påverkar foderupptaget. Dessa faktorer kan delas upp i tre överordnande grupper.

Suggan, (kroppssammansättning och hullet, kullstorleken, digivningens längd, kullnummer och arvbarhet).

Foder (fodersammansättningen och smältbarhet, energiinnehåll, vatten, antal utfodringstillfällen, protein och aminosyrasammansättning).

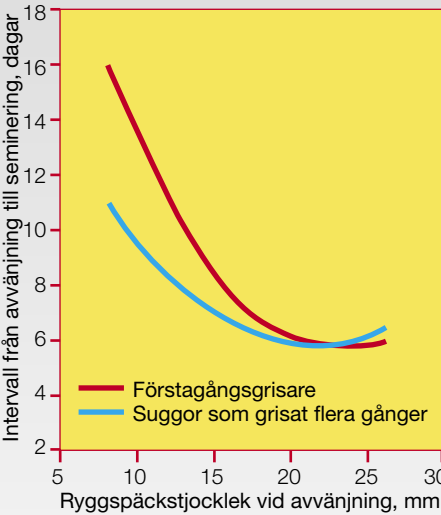
Miljö (temperatur, luftkvalité, inhysning, boxyta och sjukdomsförekomst)

Suggan

Suggans ryggsäckmått vid grisningen och mängden foder som ätits under digivningsperioden har, enligt föredragshållaren, i försök visat negativt sammanhang. Enligt ett australiskt försök hade första grisare med 25 mm ryggsäck vid grisning en 30 procentig reduktion i foderupptaget jämfört med en första grisare med 18 mm vid grisning. Detta problem är störst hos suggor före fjärde kullen. Försök har visat att suggor med fri tillgång till foder från 75 dagar efter seminering och fram till grisning äter mer under denna tid. Detta jämfört med en sugga som får restriktiv utfodring under samma tid. Under digivningen är det tvärtom. Då äter den sugga mest som fått restriktiv utfodring under senare delen av dräktighetstiden. Totalt sett har båda ätit i stort lika mycket foder.

Foder

Det är viktigt att suggorna får tillräckligt med fiber i fodret under dräktigheten. Annars kan det uppstå magproblem, t ex magsår. Ett digivningsfoder med fiber har lågt energiinnehåll. Detta kan resultera i att suggan har ett högre foderintag mätt i kilo men ett lägre energiintag. Försök med tillsättning

Sammanhang mellan ryggsäckets tjocklek via avvänjning och antal dagar från avvänjning till seminering. Whittemore och Morgan 1990.

av fett har gett varierande resultat. Flera försök tyder på att fettets ursprung och typ har betydelse för aptiten.

Störst dagligt foderintag har uppnåtts vid tre eller fyra utfodringstillfällen per dag. Dessutom är det viktigt att vattentillgången är god. Är tillgången på vatten bristfällig reduceras suggans foderupptag väsentligt oavsett årstid.

Enligt utfodringsförsök med två olika energinivåer under digivningen hade foder med 1,05 FEsv/kg utfodrat fritt, högst foderupptag. Detta jämfört med samma typ av foder men utfodrat nästan fritt och ett högenergifoder, se tabell. Tillväxten på smågrisarna var klart högre när suggan fick fri tillgång till foder under digivningen. Skillnaden var statistiskt säker, nio procent bättre.

Miljön

Omgivningstemperaturen i grisningsstallet har stor betydelse för foderupptaget. Enligt föredragshållaren reduceras foderupptaget linjärt om temperaturen är högre än 22 grader. Det beror på att grisarna inte kan svettas. För att kontrollera kroppstemperaturen vid varmt väder äter de mindre. Då kan kroppstemperaturen hållas lägre. Försök visar, att suggor som fanns i utrymmen där det var 28 grader varmt hade 40 procent mindre foderupptag och 25 procent lägre mjölkproduktion jämfört med suggor som fanns i stallar med 18 graders temperatur.

Även luftkvalitet har betydelse. Höga ammoniakkoncentrationer reducerar foderintaget.

Foderintaget under digivningen viktigt för reproduktionen

Ungefär 70 procent av suggans energiintag under digivningen går till mjölkproduktion.

nen. Energiintaget är ändå otillräckligt för att täcka det samlade näringsbehovet till mjölken. Men i suggkroppen prioriteras mjölkproduktionen. Det betyder att suggan tar av kroppsreserverna. Det kan ha den negativa konsekvensen att suggan magrar av och den efterföljande reproduktionen försämras. Detta gäller framför allt suggor med mindre än tre kullar. Ju magrare suggan är desto längre tid kan det bli mellan avvänjningen och semineringen. Enligt Whittemore och Morgan ökar tiden mellan avvänjning och seminering om ryggsäcket är tunnare än åtta mm. Enligt deras försök kom suggor i brunst efter 5 – 6 dag om de hade ett späckmått runt 18 mm. Minskade späck-

måttet till ca 10 mm ökade tiden mellan avvänjning och brunst till ca 10 dagar och ännu längre tid för första grisare.

Nils Andersson

Två nya fall av BSE i Canada

På kort tid har två nya fall av BSE konstaterats i Canada. Nyligen förklarade amerikanska jordbruksdepartementet att man planerade öppna gränserna till Canada för import i mars, vilket nu kanske inte blir av.

Inget har sagts om japanska reaktioner, men Canada har tidigare lidit hårt av stoppad köttexport till Japan. /LG

Välkommen som slaktsvinsleverantör!

Ring Per-Åke eller Peter Larsson för mer info!

AB Dalsjöfors Slakteri

516 90 Dalsjöfors Tel 033-222 333 Fax 033-222 334

www.dalsjoforsslakteri.se

VARFÖR TORVSTRÖ?

Torv är **DRYGT** - 2 delar torv suger 1 del vatten

Torv **ABSORBERAR** ammoniak och ammonium - friskare luft

Torv är **BEPRÖVAT** - i Sverige användes 1900 - 1960 160 milj m³

Torv är **SVENSKT** - 40 mossar från Ljungby till Haparanda

FÖRPACKAD eller **LÖSTORV**

Frågor? Beställning? Information!
Bjälkgatan 1 • 824 43 HUDIKSVALL • Fax 0650-54 74 57
Ring Leif tel 070-643 74 15 eller 0650-54 74 00

- DRYGT
- ABSORBERAR
- BEPRÖVAT
- SVENSKT

Avancerade InredningsSystem för flexibla lösningar

Ett företag i Outokumpu-gruppen

- ✓ Nyttänkande
- ✓ Flexibilitet
- ✓ Ultrahöghållfast rostfritt stål och plast
- ✓ Korrosionsbeständighet
- ✓ Låg vikt
- ✓ Lägre underhåll
- ✓ Enklare rengöring
- ✓ Lång livslängd – låg kostnad
- ✓ Reparera eller bygg nytt

Håkan 0586-470 18, hakan.roos@outokumpu.com
Raimo 0586-47729, raimo.rantanen@outokumpu.com
Åke 0708-32 68 22

Stallfläktar

Motorer 1-fas och 3-fas

Multi-Wing fläktpropellrar och fläktblad.

Kundanpassad tillverkning.

Snabba leveranser!

ANIMEK

SYSTEM AB • 262 96 ÄNGELHOLM Tel 0431-220 10
www.lantbruksnet.se/animek Fax 0431-222 78

SOJALL GÖDSELPULVER Med garanti

Ladugårdsinrede i Jung AB

535 92 Kvånum

Tel 0512-211 10 Fax 0512-212 19

Sunt klimat till sunda grisar!

Hyddor och alla tillbehör för

Frilandsgrisar

A-HYTTEN D-243 40 Eckernförde

☎ 0510-520 54 (0049 4351 812 -99, Fax -90)

www.a-hyten.de

LANTBRUKS-BYGGNADER

djurstallar inredningar ventilation utfodringar
fodersilor betongspalt utgödslingar gödselbehållare

Stallbyggen AB

Löparevägen 2, 294 39 Sölvesborg

Tel 0456-104 01, 148 01

Linkan AB önskar sina kunder en **God Fortsättning!**

Linkans Blandning porzyme ADIMIX
HAMLET PROTEIN PROFEED
044-24 79 65 • linkan@linkan.se

- Inomgårdsmekanisering -

SIKO® AB

Inredningar, utgödslingar & ventilation
Utrustningar & tillbehör = Allt för ditt behov

273 98 SMEDSTORP • 0414-513 00